

SABIR

<https://www.youtube.com/watch?v=O3D-TxEAhIk>

- 1)Sabirin manasi nedir?
- 2)Bu dünyada neye sabrederiz?
- 3)Sabrin getirecegi bir kazanc var midir?

SABIRLA ILGILI BIRKAC HADIS

* Hz. Enes (radiyallahu anh) anlatıyor: "Resulullah (aleyhissalâtu vesselâm), (ölen) çocuğu için ağlamakta olan bir kadına rastlamıştı: "Allah'tan kork ve sabret!" buyurdu: Kadın (ızdırabından kendisine hitab edenin kim olduğuna bile bakmadan): "Benim başıma gelenden sana ne?" dedi.Resulullah (aleyhissalâtu vesselâm) uzaklaşınca, kadına: "Bu Resulullah idi!" dendi. Bunun üzerine, kadın çocuğun ölümü kadar da söylediği sözden dolayı (utanıp) üzüldü. (Özür dilemek için) doğru aleyhissalâtu vesselâmın kapısına koştu: Ama kapıda bekleyen kapıcılar görmedi, doğrudan huzuruna çıktı ve: "Ey Allah'ın Resulü, (o yakışsız söz) sizi tanımadan sarfettim (bağışlayın!)" dedi.

Aleyhissalâtu vesselam: "Makbul sabır, musibetle karşılaştığın ilk andakidir" buyurdu."

Ümmü Seleme (radiyallahu anhâ) anlatıyor: "Resulullah (aleyhissalâtu vesselâm)'ı şunları söylerken işittim: "Kendisine bir musibet gelen müslüman Allah'ın emrettiği: "İnnâ lillahi ve innâ ileyhi râci'ün, allahümme ecirni fi musibeti vahluf li hayran minhâ. "Biz Allah'ınız ve ancak O'na döneceğiz. Bana bu musibetim için ücret ver. Ve bana bunun arkasından daha hayırlısını ver" derse Allah o musibeti alır ve mutlaka daha hayırlısını verir."

SABIR NEDİR?

Buhârî ve Müslim müttefikan şu hadîsi naklederler: "Sabır ilk toslamada olandır."

Sabır kelimesiyle "Sabır otu" aynı kökten gelen kelimelerdir. Sabır otunun zehir gibi acı olduğu söylenir. Tıpta ilaç sanayiinde de kullanılmaktadır. İşte sabır, bu sabır otunu yutmak kadar acıdır. Ancak bu acılık, işin başlangıcı itibariyledir. Neticesi her zaman tatlı olmuştur.

Sabrın sonu selamettir, başarıdır. Sabır acıdır. Fakat sonucu tatlıdır. Hz. Peygamber (s.a.s); "Sabreden başarıya ulaşır" ; "Sabır başarının anahtarıdır"; "Sabır bir ışıktır"; "Sabır cennet

hazinelerinden bir hazinedir"; "Sana sıkıntı veren şeylere karşı sabretmende bir çok hayır vardır" buyurarak sabrın faziletini anlatmıştır.

Sabrın Çeşitleri

Musibete karşı sabır, günahlara karşı direnmede sabır ve ibadet üzere ısrarda sabır...

Hergün beş vakit namaz, senede en az bir ay oruç, muayyen miktarda zekat ve kulluğa müteallik diğer bütün emirler, ancak sabırla yerine getirilebilir. Bunlar, insan ömrünü disipline eder ve ötelere göre bir boya çalar. Böyle bir hayat, bütünüyle nuranilik çizgisinde geçer; ömür bereketlenir ve cenneti semere verir. Onun için insan, dişini sıkacak, ibadetler üzerine sabredecek, ve böylece hayatını ıslıl ıslıl nurlandıracaktır.

Diyelim ki, başımıza bir musibet geldi. İlk bakışta, bu musibete dayanabilmemiz mümkün değil gibi... Hemen bu şoku atlatmanın çaresine bakmalıyız. Bu da ya bulunduğumuz durumu değiştirerek ki, ayakta isek oturarak, oturuyorsak yatarak veya yapmakta olduğumuz işin keyfiyetini değiştirerek; meselâ, abdest alarak, namaz kılarak veya en azından konuştuğumuz mevzudan uzaklaşarak.. veyahut da bulunduğumuz mekandan ayrılarak, başka bir atmosfere sığınmakla olur. Bazan da bir nebze uyumak, şoku atlatmamıza yetebilir. Hangi şekilde olursa olsun, hâl, durum veya mekanda yapılan bu değişiklikler, şokun tesirini kırar ve tahammül edilemez gibi görünen musibeti az dahi olsa hafifletir.

Sabır, ibadetlere devam etme hususunda da çok lüzumludur. İlk anda, yeni namaza başlayan bir insan için, bu ibadet çok ağır gelebilir; fakat biraz sabreder de ruhu namazla bütünleşirse, artık bir vakit namazı kılamama, o insan için dünyanın en büyük ızdırabı haline gelir. Oruç, zekat, hac gibi ibadetler için de aynı şeyleri söylemek mümkündür.

Düşünün ki, hac gibi meşakkatli bir ibadeti, bir kere ifâ edenler, her sene gitmek için âdeta kendilerini yerler. Hatta bazan konulan tahdid, onları çılgına çevirir. Bu denli ibadet sevgisi bir bakıma onun ilk ağırlık şokunu atlatması demektir. Bu hemen bütün ibadetlerde de böyledir.

İnsan, harama karşı da aynı sabırla mukabele etmelidir. Günah ilk tosladığında gösterilecek mukavemet, ondan gelecek kötü şerareleri kırar, insan da o şoku böylece atlatmış olur. Onun içindir ki Efendimiz, Hz. Ali'ye "ilk bakış lehine gerisi aleyhine" 296 buyurmaktadır. Yani, insanın gözü günaha kayabilir. Ama o, hemen gözünü kapar, yüzünü çevirirse, bu onun için günah olarak yazılmaz. Hatta harama bakmadığı için kendisine sevap bile yazılabilir. Fakat ikinci ve daha sonraki bakışlar, zehirli birer ok gibi insanın kalbine ve ruhuna saplanır, insanın hayalinde bulantılar meydana getirir.. iradesi manevî gerilimini kaybeder. Zira her harama bakış, bir yönüyle harama girme yollarını kolaylaştıran birer davetiye hükmündedir. Dolayısıyla da her

bakış, bir başka bakışı davet eder.. artık o insan, harama yelken açar ve dönüşü çok zor bir yolculuğa açılır. İşte bu duruma gelmeden, haramın ilk tosladığı anda, sabredip haramdan yüz çevirme, harama karşı gözlerini yumma, Allah Rasûlü'nün bize tavsiye ettiği altın öğütlerdendir.

BELAYA SABIR, NİMETE ŞÜKÜR

Belâ içinde isen sabretmeye çalış. Sabretmeye çalışmak, her insan için en az yapılması gereken bir vazifedir. Bundan sonra sabırlı olmak var. Zor-la sabretmek, pek iyi sayılmaz. Bizzat haliyle sa-bırlı olmak daha iyidir. Ama güzeli rızadır. Bun-dan sonra uysallık gelir. Uysal olmak, bir insan sa-hibi için en iyi şeydir. Kendini yok görüp kadere teslim olmak da iyi-dir, ama herkes bunu yapamaz.

Sana gelen nimet olduğu takdirde şükür yolunu tutman gerekir. Bu şükür ise üç şekilde olur: Dille, kalple ve bütün duygularla.

Dil İle Şükür: Bütün nimetlerin Allah'ın olduğu-nu itiraf etmek. Nefse, kuvvete, halka, güç ve kuv-vetine bir pay çıkarman şükrü bozar. Birçok vasıta ile sana iyilik yapılabilir. Bunları da Allah tarafın-dan yaratılmış birer sebep bilmen gerek. Çünkü dış görünüşte her ne kadar bazı sebepler ve delil-ler varsa da bunların Ötesinde ilahî kudreti sezmen gerek.

Her şeyi yapan Allah'tır; yaradan, veren, geti-ren O'dur. O, şükredilmeye herkesten daha lâıyk-tır. Neden sebeplere bağlanmak doğru görülsün? Asıl sebebi de yaratan Allah olduğuna göre şükre hak kazanacak olan da Allah *(cc.) olmalı, değil mi?

Sana bir hediye gelse., o hediyeyi getiren güze-le mi bakman lâzım?.. Ona mı nimet sahibi diye itibar göstermen gerek? Hayır, asıl o hediyeyi sana gönderene şükür ve saygılarım takdim etmen gerekir.

Kalp İle Olan Şükür: Bu bir itikat işidir. Buna inanmak lâzımdır. Kopmaz bir manevî bağa sarılmak gerektir. O bağ şöyle gelişmelidir; bilmelisin: içinde ve dışında durmada veya yürümende ne gibi tad ve iyilik varsa hepsi Allah'ındır. Hatta yaptığın şükür bile. Kalben bunları bildikten son-ra dilin ona bir tercüman olmalıdır.

Allah-ü Teâlâ Hazretlerinin şu ayetlerine iyice inanmalısın. Çünkü kalpten bunlara inanmış ol-man bir şükürdür:

- "Sizde olan bütün nimetler Allah'tandır. Al-lah, dışınıza ve içinize nimetlerini bol bol sermiş-tir/'

- "Allah'ın nimetlerim saymakla tüketemezsin."

Bunlara inanmış olan bir iman sahibi için Al-lah'tan başka yardımcı ve şükre layık kimse düşü-nülebilir mi?

Duygulara Olan Şükür: Bu da bütün duyguları ibadetle kullanmakla olur. Şunu da ilave edelim ki Allah'ın emirleri dışında hiçbir sese kulak vermemek lazımdır. Bu durumda nefis, şeytan ve şahsî arzu uyulmaması gereken şeylerdir. Allah'tan gay-ri hiçbir şeye uymamak lâzımdır.

Belâ halinde insanlara şikâyetle bulunma. Bu halinde en ufak bir sıkıntı hali dahi belli etmeme-ye çalış. Halini kimse bilmesin. Hakkı itham etme. Hikmetine karışma. Nimetini boşa götürme. Dün-ya ve âhiretle işlerine yarayacak şeyleri seç. Eğer bir derdin varsa Allah istemedikten sonra kimse şifa veremez.

- Derdi Allah verdi; şifayı kul verdi.. Deme. Derdi veren Allah, şifa sebebini de veren yine O. Aksi halde Hakk'a eş koşmak olur. Halbu-ki O'na mülkünde ortak yoktur.

O'nun izni olmadan iyilik ve kötülük olmaz. Ne gelir olur ne de gider. Gerek afiyet gerek gayrı hepsi O'nun emriyle olur. Gerek dış âleminde gerekse iç âleminde insanlara fazla kıymet verme. Herkesi olduğu kadar değerlendir. Netice de onlar da senin gibi bir kuldür. Allah'ın isteği olmasa se-nin hiçbir şeyin zayı olmaz. Bu hallerde sana dü-şen en büyük iş, sabretmek ve razı olmaktır. Çün-kü Hakkı bırakıp halka koşmak haramdır, yasak-tır.

Hakkı her Kötülükten tenzih et. Nefsin şerrin-den ona sığın. Tevhid yoluna gir. Onun birliğini itiraf et. Nefsin elinden kurtulman en büyük iştir; buna çalışman lâzımdır. Taa ömür sona erip nefsin bitinceye dek sabırlı ol; Hakkın emirlerine uy.

Elbet darlık gider. Bir gün olur darlık kalkar. Ni-met gelir; saadet selamet yolları açılır. Peygambe-rimizin (s.a.v.) halini düşün. Diğer peygamberlerin başına gelenleri dinle. Bilhassa Eyyûb Peygambe-rin hali senin için en büyük derstir. Hepsinin sıkın-tısı gitti; hem de gecenin gündüze karşı yok olan karanlığı gibi. Yaz olunca kaybolan kışın soğuğu gibi. Her şeyin bir zıddı vardır Her şeyin bir sonu ve her şeyin bir bitim tarihi olur. Sabır, her iyiliğin anahtarı hükmündedir. Bir Hadis-i Şerifte:

- "Bir vücut için kalp ne ise iman sahibi için de sabır odur."

Buyuruldu. Diğer yerde ise:

- "Sabır, imanın hepsidir." Buyurulmuştur.

Şükür, nimetin saklanma kabıdır. Gelen her ni-met bir muhafazaya muhtaçtır. Muhafaza edilmezse yok olup gider. Nimetlere şükür etmediğin zaman elinden hepsi gider. Bu anlatılanlar, büyük öğütlerdir; bunları oku. İbret al. İnşallah bir gün kurtulursun.[16]

Hergün beş vakit namaz, senede en az bir ay oruç, muayyen miktarda zekat ve kulluğa müteallik diğer bütün emirler, ancak sabırla yerine getirilebilir. Bunlar, insan ömrünü disipline eder ve

ötelere göre bir boya çalar. Böyle bir hayat, bütünüyle nuranilik çizgisinde geçer; ömür bereketlenir ve cenneti semere verir. Onun için insan, dişini sıkacak, ibadetler üzerine sabredecek, ve böylece hayatını ıslıl ıslıl nurlandıracaktır.

Sabır kelimesiyle “Sabir otu” aynı kökten gelen kelimelerdir. Sabir otunun zehir gibi acı olduğu söylenir. Tıpta ilaç sanayiinde de kullanılmaktadır. İşte sabır, bu sabir otunu yutmak kadar acıdır. Ancak bu acılık, işin başlangıcı itibarıyledir. Neticesi her zaman tatlı olmuştur.

Diyelim ki, başımıza bir musibet geldi. İlk bakışta, bu musibete dayanabilmemiz mümkün değil gibi... Hemen bu şoku atlatmanın çaresine bakmalıyız. Bu da ya bulunduğumuz durumu değiştirerek ki, ayakta isek oturarak, oturuyorsak yatarak veya yapmakta olduğumuz işin keyfiyetini değiştirerek; meselâ, abdest alarak, namaz kılarak veya en azından konuştuğumuz mevzudan uzaklaşarak.. veyahut da bulunduğumuz mekandan ayrılarak, başka bir atmosfere sığınmakla olur. Bazan da bir nebze uyumak, şoku atlatmamıza yetebilir. Hangi şekilde olursa olsun, hâl, durum veya mekanda yapılan bu değişiklikler, şokun tesirini kırar ve tahammül edilemez gibi görünen musibeti az dahi olsa hafifletir.

Sabır, ibadetlere devam etme hususunda da çok lüzumludur. İlk anda, yeni namaza başlayan bir insan için, bu ibadet çok ağır gelebilir; fakat biraz sabreder de ruhu namazla bütünleşirse, artık bir vakit namazı kılamama, o insan için dünyanın en büyük ızdırabı haline gelir. Oruç, zekat, hac gibi ibadetler için de aynı şeyleri söylemek mümkündür.

İnsan, harama karşı da aynı sabırla mukabele etmelidir. Günah ilk tosladığında gösterilecek mukavemet, ondan gelecek kötü şerareleri kırar, insan da o şoku böylece atlatmış olur. Onun içindir ki Efendimiz, Hz. Ali'ye “ilk bakış lehine gerisi aleyhine” 296 buyurmaktadır. Yani, insanın gözü günaha kayabilir. Ama o, hemen gözünü kapar, yüzünü çevirirse, bu onun için günah olarak yazılmaz. Hatta harama bakmadığı için kendisine sevap bile yazılabilir. Fakat ikinci ve daha sonraki bakışlar, zehirli birer ok gibi insanın kalbine ve ruhuna saplanır, insanın hayalinde bulantılar meydana getirir.. iradesi manevî gerilimini kaybeder. Zira her harama bakış, bir yönüyle harama girme yollarını kolaylaştıran birer davetiye hükmündedir. Dolayısıyla da her bakış, bir başka bakışı davet eder.. artık o insan, harama yelken açar ve dönüşü çok zor bir yolculuğa açılır. İşte bu duruma gelmeden, haramın ilk tosladığı anda, sabredip haramdan yüz çevirme, harama karşı gözlerini yumma, Allah Rasûlü'nün bize tavsiye ettiği altın öğütlerdendir.

BİR HİKAYE

- Tahsilim zamanında bizim medreseye en yakın fırından ekmek alırdım.

Senelerce bu fırının müşterisi olmaya devam et-tim. Bir sabah yine âdetim üzere ekmek almak mak-sadıyla bu fırına geldiğimde, fırında çalışan bir işçinin, bir haksızlığına maruz kaldım. Herkese ekmek veriyor, sıram gelip geçtiği halde bir türlü beni gör-müyordu. Adamı şöyle ikaz ettim, böyle hatırlatma-da bulundum ise de, hep bana ters cevap veriyordu. Ön sırada beni görmezlikten gelip, hep arka sıralardakileri tercih ediyordu. Artık canım burnuma gelmişti, bu haksızlık karşısında. Fırının yanında, ayak altında duran bir taşı kaptığım gibi, adamın üzerine yürümeye karar verdim. Ama tam o sırada birden aklıma geldi:

- Bu adam bir belâya müstahak hale gelmişse, neden bunu benim elimden bulsun? Ben de onu belâya atan adam suçunu yükleneyim? Sabredeyim, mutlaka bunun içinde bir hayır vardır, dedim.

En nihayet herkes ekmeğini alıp gittikten sonra, bana da istediğimi verdi, dershaneme geri döndüm.

Bir gün sonra fırına gittiğimde ise, adamın yerinde olmadığını gördüm. Sordum. Dediler ki:

- O işçi, dün aniden hastalandı, şu anda ölümlü burun burunadır. Fakat bir türlü ölemiyor, can çekişip duruyor.

Hemen aklıma geldi, ona vurmaya niyet ettiğim taşı alıp, ziyaretine gittim. Taşı alnına değdirip yor-ganın üstüne koydum. Az sonra adam kolayca son nefesini veriverdi. Çünkü bu taşla onun eceli gele-cekti. Bununla ömrü bitecekti.

Fakat sabrım sebebiyle, o taşı ona vuran ben olmaktan kurtulmuştum.

SABRIN KAZANDIRDIKLARI

Sabır acıdır fakat meyvesi tatlıdır" demiş atalarımız. Sabır acıdır. Evet çileli, ve ızdaraplıdır sabır, iğneli fıçı içine düşmüş bir insan nasıl acı çekerse, nasıl inlerse öyle kıvrandırır acıdan ızdıraptan...

Sabır, insanı yükselten kanat. Sabır, ruhu bir meyve gibi ol-gunlaştıran güç. Sabır, ruhun kanı, cismin canı, aklın ferî ve her çilenin zaferidir. Sabır, hayat suyudur gönüle. Sabır, bahar rüzgârı gibi diriltici soluklar sunar iç dünyaya tohum tohum, filiz filiz, çi-çek çiçek, dirilişe erdirmek için hisleri, duygulan. Bakın şair bu hususta kalbini nasıl teselli ediyor:

Sabır, üzüntü ve kederin pranga ve zincirlerini kırar ruhun boynuna geçmiş. Sabır düşünceyi ve vicdanı engin bir bağımsızlık ikliminde mest eder. Fakat Hakk'ın kölelik tasması boynunda ola-rak.

Sabır, ruhtaki bütün değerleri imbikten geçirmektir. Kalbin damarlarından vücuda pompalanan kan gibi gönülden cisme yayı-lan ve oradan da hayata akseden iman, azim ve sevgi ışığını damı-tır kalp mahzeninde. O mahzen bazen dar, sıkı ve sıkıntılıdır. Bazen bir tek pencere açılmaz ondan dış dünyaya. Fakat sonunda gözlerde ışılan huzur, dudaklarda beliren tebessüm, yüze akseden aydınlık hepsi o mahzenden akıp gelen bengisu sızıntılarıdır...

Bazen insan: "Bunca çile ve ızdıraplar da çekilir mi?" der, der ama "sabrın sonu selamettir" atalar sözünü hiç düşünmez. "Yokuşta akmayan ter, çukurda gözyaşına dönüşür" vecizesine hiç kulak asmaz.

"Allah, sabredenlerle beraberdir" kutsî sözünü bir kez olsun idrak imbiğinden geçirmez. Sonunda:"Çekilmez bu hayat" der. "Geçmez bu ömür" der. Fakat ebedî mükâfat için her çileye kat-lanılır. Bunu bilemez. Zira Yâkub olup Yusuf için kanlı gözyaşları dökmeden, Eyyub olup yara bere içinde acı ve ızdırap çekmeden, Sümeýra olup Medine'den Uhud'un bağrına: "Zülf-ü yare bir za-rar dokundu" diye çığlık olup düşmeden bu sarp ve yalçın engel-ler aşılmaz, kandan irinden deryalarla dolu yollar geçilmez.

Sabretmeliyiz. Sabrın tatlı meyvelerini devşirmek için en sağ-lam ve yalçın surlarla çevrili bir sabır çemberi içinde dayanmalıyız hayatın çile ve ızdırabına. Zafer ufkuna ulaşmak için kollarımızda-ki "hayata bağlılık, dünya sevdası, tenperveriik, mal tutkusu" zincirlerini kırıp yokluğa savurmak için sabretmeliyiz. Sevgi dolu bir dünyaya kanatlanmak, öz bütünlüğümüzü dış dünyada nakış nakış dokumak ve idealimizi kalp ve kafalara satır satır yazmak, ışık ışık çizmek için sabretmeliyiz

[1] Sosuz nur 1

[2] Prizma 2 s:147

[3] Fasıldan Fasla 2, s:110

[4] Fasıldan Fasla 2, s:339

[5] Kur'an'dan İdrake Yansıyanlar 2, s:319-320

[6] Kur'an'dan İdrake Yansıyanlar 2, s:234